

(/)

 (/)

> Krig og terror - Militærvæsen - Den kolde krig (<http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/krig-og-terror-militaervaesen-vaben-den-kolde-krig>)

> Bøger (<http://www.historie-online.dk/boger>)

> Anmeldelser (<http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5>) > Kongens Klæder 1-2

← **Forrige artikel** (<http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/krig-og-terror-militaervaesen-vaben-den-kolde-krig/store-nordiske-krig-1-2>)

Kongens Klæder 1-2

Kategori: Anmeldelser

Visninger: 1267

Del artikel: **f** ([https://www.facebook.com/sharer/sharer.php?u=http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/krig-og-terror-militaervaesen-vaben-den-kolde-](https://www.facebook.com/sharer/sharer.php?u=http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/krig-og-terror-militaervaesen-vaben-den-kolde-krig/kongens-klaeder-1-2)

<http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/krig-og-terror-militaervaesen-vaben-den-kolde-krig/kongens-klaeder-1-2>) **t** (<https://twitter.com/home?status=>. Aktiviteten kan ses på

[http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/krig-og-terror-militaervaesen-](http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/krig-og-terror-militaervaesen-vaben-den-kolde-krig/kongens-klaeder-1-2)

[vaben-den-kolde-krig/kongens-klaeder-1-2](http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/krig-og-terror-militaervaesen-vaben-den-kolde-krig/kongens-klaeder-1-2)) **in** ([http://www.linkedin.com/shareArticle?](http://www.linkedin.com/shareArticle?mini=true&url=http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/krig-og-terror-militaervaesen-vaben-den-kolde-krig/kongens-klaeder-1-2&title=)

[mini=true&url=http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/krig-og-terror-](http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/krig-og-terror-militaervaesen-vaben-den-kolde-krig/kongens-klaeder-1-2&title=)

[militaervaesen-vaben-den-kolde-krig/kongens-klaeder-1-2&title=\)](http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/krig-og-terror-militaervaesen-vaben-den-kolde-krig/kongens-klaeder-1-2&title=)

Karsten Skjold Petersen

Kongens klæder 1-2. Uniformering og udrustning i den danske hær 1816 – 1903

Syddansk Universitetsforlag, 924 sider i 2 bind, 598 kr.

I kongens klæder

Museumsinspektør Karsten Skjold Petersen fra Tøjhusmuseet har lavet en imponerende oversigt over danske, militære uniformer 1816 til 1903 –

perioden afgrænset af love og bestemmelser. Det hele præsenteres i to flotte bind med over 1.300 illustrationer suppleret med uddybende tekster. Det er et imponerende arbejde, der ligger bag – og et flot grafisk arbejde. De godt 900 sider indeholder stort set alt, der er værd at vide. Men det er nok mest en bog for såkaldte nørder.

Af Erik Ingemann Sørensen

Det er ikke ofte, man i vore dage ser militære uniformer i gadebilledet. Det er blevet lidt gråt i gråt. Tidligere prægede disse jo dagliglivet. Flere nævner, at det er for at undgå ukvemsord og det, der er værre, at de hellere går i civil. Det grå og kedelige generede vel også venstrepolitikeren Søren Pind, da han valgte pludselig at forlade sin post som uddannelses – og forskningsminister. Han havde derfor fået syet en ministeruniform med tilhørende fjerhat og kårde. Til forsamlingens forbløffelse og givet også moro spankulerede han rundt i ministeriet og nød opmærksomheden. Tja – Holberg ville have elsket ham, må man vel tro.

Generalmajor sammen med officerer fra generalstaben. Omend han ser nydelig ud, så kan han ikke måle sig med uniformerne fra den omhandlede periode. De var på alle måder farvestrålende – skulle mere imponere end yde beskyttelse i krig.

Et stort registreringsprojekt

I 2015 begyndte man på Tøjhusmuseet en gennemgribende registrering af museets utrolige og enestående uniformssamling. "En større del af samlingen henlå uregistreret, og blandt den registrerede del var afmærkningen med museumsnummer i en hel del tilfælde faldet af. For at kunne registrere samlingen tilfredsstillende og identificere de nummerløse genstande var der behov for eksakt viden..." Det siger lidt om samlingens størrelse, at projektet først blev afsluttet ved årets udgang i 2019. Takket være dette arbejde har vi nu fået dette værk.

Forfatteren knytter sin inddeling op på knager:

1816 kom en ny hærlov og afledt heraf også helt nye bestemmelser for uniformeringen af hæren.

1842 kom en ny hærreform, der medførte en skelsættende reform af uniformsområdet. Alle skulle nu have ens uniformer. Kun numrene på tøjet fortalte, hvor soldaten kom fra. Den kongelige Livgarde beholdt dog sammen med gardehusarerne deres oprindelige uniform.

1848 kom forandringen i farver. Nu blev rødt erstattet af blå

I 1903 bestemte man sig for, at feltuniformen skulle være grågrøn. Herved kunne soldaterne undgå at være alt for synlige. Set fra et militært synspunkt var det en særdeles fornuftig beslutning.

Artilleriofficerer. Tegning af Brock, 1866

Forfatteren holder sine kommentarer inden for landets grænser. Det er fint nok. Dog mister man en lille smule med denne afgrænsning. Jeg tillader mig derfor at supplere lidt. Det er jo egentlig indlysende, at spraglede farver just ikke er velegnede i kamp. De franske soldater begyndte i 1. Verdenskrig iført røde bukser og blå uniformsjakker. Det skulle man ikke pille ved. Det er jo de franske farver. I 1913 sagde krigsminister Eugène Étienne: "Les pantalon rouge, c'est la France". Nedslagtningerne resulterede da også i, at man skiftede uniform.

Der er i øvrigt flere pudsige ting med uniformer. I Tyskland blev SA tropperne også kaldt brunskjorter på grund af skjorternes farver. Der er en forklaring på dette. SA ville uniformeres. Men midlerne manglede. På militærets overskudslagre fandt man skjorter fra det tyske Afrikakorps. Dem fik man for billige penge. "Die braune Zeit" var begyndt. I øvrigt var det Hugo Boss, der designede SS uniformerne.

Uniformsændringen i 1903 var absolut ikke populær. Kong Christian IX var også utilfredse, så i 1910 vendte man tilbage til den blå farve. Den farve, der havde været en af de mest omtalte i slutningen af 1800-tallet. Nærmere betegnet 1885 til 1894. Attentatet på konseilspræsident Estrup resulterede i, at man oprettede "De blå Gendarmere", der ridende rundt i kongeriget skulle holde øje med alt og alle. Det blev fra starten et særdeles upopulært korps.

Tegning af Brock fra 1886

Det udmøntede sig blandt andet i en herlig novelle af Henrik Pontoppidan: Den sidste gendarm. Den er værd at lytte til: <https://lydbog.com/Lydbogsbiblioteket/Pontoppidan/DenFoersteGendarm.mp3> (<https://lydbog.com/Lydbogsbiblioteket/Pontoppidan/DenFoersteGendarm.mp3>)

Der gemmer sig mange spændende fortællinger i tilknytning til bogværket "I kongens klæder". Læseren må jo gerne gå på opdagelse rundt om på nettet.

Så kunne det jo også være, at denne dukkede op: https://www.youtube.com/watch?v=6Boy_3GZuKc (https://www.youtube.com/watch?v=6Boy_3GZuKc)

Man må konstatere, at vi her har fået et fremragende værk om danske uniformer. Karsten Skjold Petersens videnskabelige kommentarer gør, at der stort set ikke er noget, vi ikke får at vide. Stor ros for dette banebrydende arbejde.

Dog mangler der noget ganske afgørende: et indeks. Vil man søge i værkets to bind, bliver det vanskeligt, ja næsten umuligt. Det er synd, da det kunne have gjort det hele langt mere operationelt. Det er virkelig et savn.

Det skal imidlertid ikke skygge for, at vi har fået storværket om danske uniformer endda i en pragtudgave.

[Historie-online.dk, den 4. august 2021]

← **Forrige artikel** (<http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/krig-og-terror-militaervaesen-vaben-den-kolde-krig/store-nordiske-krig-1-2>)

SE RELATEREDE ARTIKLER

KRIGEN I IRAK

(<http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/krig-og-terror-militaervaesen-vaben-den-kolde-krig/krigen-i-irak>)

DEN DANSKE FLÅDE 1850-1943

(<http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/krig-og-terror-militaervaesen-vaben-den-kolde-krig/den-danske-flaade-1850-1943>)

KAMPEN OM DEN KOLDE KRIG

(<http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/danmark-og-europa-efter-1945/kampen-om-den-kolde-krig>)

Nordjyske fortællinger

Nordjyllands Kystmuseum er gået sammen med Læsø Museum samt KaRe Podcast i det ambitiøse podcastprojekt "Genfortalt-Nordjylland".